

BESZÉLGETÉS GÁRDOS ÉVÁVAL

Budapest Confidential

KOLOZSI LÁSZLÓ

„NAGYON ÉRDEKES EZ A RÉGI, HÁBORÚ ELŐTTI MAGYARORSZÁG. SOK FOLYAMAT AKKOR KEZDŐDÖTT EL A MAGYAR TÖRTÉNELEMBEN, AMIT AZ EMBEREK NEM LÁT- TAK, VAGY NEM AKARTAK LÁTNI.”

Kondor Vilmos népszerű bűnügyi regényét, az 1936-ban játszódó *Budapest Noirt* Gárdos Éva, az *Amerikai rapszódia* rendezője vitte filmre. Gordon Zsigmond bűnügyi újságíró Kolovratnik Krisztián alakítja. A főbb szerepekben: Tenki Réka, Törőcsik Franciska, Dobó Kata, Kulka János, Kováts Adél, Anger Zsolt. A film operatőre Ragályi Elemér. Zene: Pacsay Attila. Díszlet: Pater Sparrow. Jelmeztervező: Flesch Andrea. A filmet a Magyar Nemzeti Filmalap támogatja. A Big Bang Media november 2.-i bemutatója.

• *Mennyi volt a leghosszabb idő, amit Magyarországtól távol töltött?*

Hatéves koromban mentem el Magyarországról. Feltettek egy repülőgépre és egyszer csak Montréalban találtam magam a szüleimnél, akiket addig nem ismertem. Ezután eltelt

15 év, épp Párizsban nyaraltam, amikor azt éreztem, hogy nekem most mindenképpen vissza kell mennem Magyarországra. Ott, akkor, elfogott egy ellenállhatatlan vágy. Orient Expressszel jöttem haza. Az a vonatút volt az egyik legfontosabb utazás az életemben. Soha nem fogom elfelejteni. Akkor kezdtem megérteni, hogy ki vagyok én valójában.

• *Mi volt az, amire mindig jó szívvel emlékezett vissza?*

A magyarországi gyerekkoromra. A nevelőszüleimmel csodálatosan éltünk, nagyon szerettük egymást. Szinte idilli volt a harmónia, még csirkénk, kacsánk, sőt egy disznónk is volt. Mire másra vágyhat még egy kisgyerek?

Budapest Noir
(Tenki Réka és Kolovratnik Krisztián)

• *Melyek az első emlékei tihonról?*

Az a kis falu, ahol gyerek voltam. Sajnos nem tudom pontosan, hogy hol lehetett,

mindenki meghalt, aki meg tudná mondani. Kicsit távolabb volt Budapeستől. Emlékszem, egyszer a nagymamával elmentünk Pestre a Margitszigetre, óriási élmény volt, úsztunk is. Azóta is imádok úszni.

• *Mivel foglalkoztak a szülei, milyen emlékei vannak gyerekkorából?*

Az apámnak Magyarországon volt egy könyvkiadója, az anyám pedig a háztartást vezette. Amikor kimentek Kanadába, az első időkben apám egy gyárban dolgozott, később könyvelő lett.

A gyerekek nem szeretik a változásokat, és az a kiköltözés nekem óriási váltást jelentett. El kellett hagynom mindenkit és mindent, akiket addig szerettem, ami nekem fontos volt, és meg kellett tanulnom egy új országot, egy új nyelvet, új embereket. Nincsenek jó emlékeim azokból az időkből.

• *Mennyiben volt önéletrajzi az Amerikai rapszódia? Milyen emlékeit mozgósította, amikor azon dolgozott?*

Az én életem a történet alapja, de természetesen nem pontosan ugyanaz a sztori. Az én szüleim például Kanadába mentek, míg a filmem Kaliforniában forgott. A valóságban a nagymama is kiment Kanadába, de elég sok viszontagság várt rá. Mivel én nagyon szerettem a nagymamát, a filmben Magyarországon hagytam. Gondoltam, ne menjen el mindenki.

• *Sok legenda keringett a filmről, a forgatásról. Ezek egyike, hogy bár a fiatal Scarlett Johansson nagyon kedves volt, és jól lehetett vele dolgozni, de az anyját nehéz volt elviselni. Milyen emlékeket őriz a forgatásról?*

Azt szoktam mondani, hogy ha az ember mindenre pontosan emlékezne egy-egy forgatással kapcsolatban, soha nem váгна újra bele... De természetesen sok mindenre emlékszem: például Galkó Balázs lenyűgöző volt, kristálytisztán érezte, tudta a filmbeli karakterét. Az utolsó felvétel Scarletttről is pontosan kirajzolódik előttem: a Hősök terén forgattunk és épp elkezdett havazni – gyönyörű volt. Arra is emlékszem, hogy egy akkoriban megismert új barátnőm (aki ma már persze régi barátnőnek számít), hozott nekem a forgatásra igazi magyar húslevest, amitől a halottak is feltámadnak, mert olyan ideges voltam, hogy csak azt tudtam megenni.

• *Gondolta volna Scarlett Johanssonról akkor, hogy az egyik legjelentősebb hollywoodi sztár lesz?*

Azzal pontosan tisztában voltam, hogy kimagaslóan tehetséges színész, a kamera is nagyon szerette, és roppant ambíciózus is volt. A Paramount sajnos nem tudta, szóval sok problémám volt velük.

• *Az a kor, amiben a Budapest Noir is játszódik, egy válság kora volt. Milyen hasonlóságokat lát a mai kor és a regény kora között?*

Azt szeretném, ha ezt a nézők dönténéek el.

• *Ha jól emlékszem, nem Ön ajánlotta fel, hogy megfilmesíti Kondor Vilmos regényét, hanem Önt kérte fel a Filmalap a regény megfilmesítésére. Miért éppen Önre esett Ön szerint a választás?*

Los Angelesben vettem meg a könyvet, és angolul olvastam el, nagyon tetszett, sőt lenyűgözött a sztori is, és főleg benne Budapest. A regény olvasásakor azonnal megfogalmazódott bennem, hogy ezt nekem muszáj megfilmesítenem. Boldog voltam, hogy a Filmalap is úgy gondolta, hogy jó ötlet a regény megfilmesítése.

• *Szokott „hard boiled” regényeket olvasni, egyáltalán krimiket vagy van másik műfaj, ami jobban vonzotta?*

Hammett-et nagyon szerettem, de Raymond Chandlert is. Most éppen Graham Green műveit olvasom újra. Sokat utazok és nagyon tetszik, ahogy ír. Magyarul a *Bűnös Budapestet* olvasom Kondor Vilmostól, franciául pedig Jean Renoir könyvét, *Levelek Amerikából*.

• *Nézett-e filmeket a Budapest Noir-hoz? Ami a legjobban adja magát: film noirokat?*

Budapest Noir
(Kolovratnik Krisztián és Anger Zsolt)

Imádom a film noirokat, rengeteget láttam. A *Budapest Noir*-ra készülve elővettem a kedvenceimet, de csak a moderneket: *Kinai negyed*, *L.A. Confidential*...

• *Milyen filmeket szeret? Melyek azok a filmek, melyeket bármikor, akár ötször-hatszor is meg tud nézni?*

Godfather 1., 2., Night of the Hunter, Casablanca, The Third Man, Citizen Kane, In a Lonely Place, az első Star Wars, a Blade Runner.

• *Miért lehettek egykor olyan népszerűek a magyar forgatókönyvírók, rendezők Hollywoodban? Mint George Cukor, Kertész Mihály?*

A magyarok tehetségesek, és újat hoztak Hollywoodba. Kertész Mihály rendezte a *Casablancát*, ami egy nagyon szép, szomorú film. Bogart és Ingrid Bergman elképesztően jók együtt, azt az utolsó jelenetet senki sem fogja elfelejteni, ahogy a zenét sem.

• *Miért érdekes Ön szerint egy huszadik század elején játszódó krimi adaptálása? A kor hangulata fogta meg? A történet? Az alakok? Gordon nyomozó?*

A jó krimi nagyon izgalmas és sokrétű. Mindenkihez szól, mindenkihez eljut, mindenki megtalálhatja benne a saját élvezetét. A *Budapest Noir* karakterei nagyon érdekesek, és nagyon érdekes ez a régi, háború előtti Magyarország. Sok folyamat akkor kezdődött el a magyar történelemben, amit az emberek nem láttak, vagy nem akartak látni.

• *A regényben is nagyon fontos szerep jut a femme fatale-oknak, az erős nőknek. Hogyan, mennyi idő alatt választották ki a szereplőket?*

Jó pár hónapig castingoltunk. Először meg kellett találnunk Gordont. Sok tehetséges színésszel találkoztunk, de Kolovratnik Krisztián próbaszereplése után nem volt kérdés, hogy ki fogja eljátszani Gordont. Tenki Rékát az *Egy asszony* című előadásban láttam, nagyon kemény darab volt és Réka lenyűgözően alakított. Amikor bejött próbajátékra a *Noirba*, nagyon jól tudtak együttműködni Krisztiánnal. A *Budapest Noir*-ban nem egy, hanem egyenesen három femme fatale játszik.

• *Mennyiben támaszkodott a magyar stábra? Kik voltak a legfontosabb munkatársai?*

Az egész stáb magyar volt, fantasztikus volt velük dolgozni. Kemény Ildikó producer nagyon jó társ, ügyes producer, akivel fél szavakból értettük egymást. Ragályi Elemér operatőrrel már dolgoztam az *Amerikai rapszódia*-ban, nem véletlenül választottam újra, most is sokat tanultam tőle. Flesch Andrea jelmeztervező csodálatos, eredeti ruhákat készített, illetve bérelt a szereplőknek. Pater Sparrow volt a díszlettervező, roppant ügyes és kreatív, a munkabírása felejthetetlen, semmi sem volt neki sok. Pontosan megértette, hogy mit szeretnék látni. Mandel Helga casting directorral kezdődött minden, sokat jártunk színházba, rengeteg szereplőt megnéztünk, és nagyon jó lett a válogatás. Juhász Attila volt az asszisztensem, a világon mindenben segített. És persze minden egyes munkatársnak rengeteget köszönhetek.

• *Tarantino és más divatos amerikai rendezők a régmúltban játszódó filmekhez is mai zenét használnak. Az Amerikai rapszódiaiban is nagyon fontos az Andro Drom dala. Önök milyen zenét álmodtak meg a film alá?*

Egy barátomtól kaptam először Andro Drom CD-t, amit még Németországban vettek fel. Az Andro Drom és Sebestyén Márta is nagyon jól működött. Az a zene, azok a hangok igazán különlegesek. A *Budapest Noir* elejére és végére először jazzre gondoltam, és Pacsay Attila zeneszerző írt is egy gyönyörűt, de éreztük, hogy ehhez a filmhez egy modernebb zene kell. Végül a modernebb verziót használtuk. A zenét szerintem csak és kizárólag a kép mellett lehet kiválasztani. Ameddig nem látod, hallod együtt, addig nem lehet eldönteni mi fog működni valójában. •